

Špéra slaví v muzeu. Turnovská umělecká průmyslovka si připomíná 140 let výstavou

04. 04. 2024 08:56

Sto čtyřicet let od svého založení si připomíná Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola v Turnově, domácími důvěrně nazývaná Špéra. Výstava v turnovském Domě 72 připomene počátky instituce a její slavnou minulost, ale především ukáže současnou tvář školy, která při zachování důrazu na uměleckořemeslné dovednosti zároveň drží krok s nejnovějšími technologickými trendy. potrvá až do 2. února příštího roku.

Odborná škola pro broušení a umělé zasazování drahokamů byla založena v roce 1884 jako český odborný vzdělávací ústav, který měl připravovat kvalifikované brusičské a klenotnické síly a obě oblasti v zemi nadále technicky i esteticky rozvíjet. Svým zaměřením byla škola jediná v celé Evropě. Turnov byl jako sídlo instituce vybrán naprosto logicky a přirozeně, neboť představoval tradiční centrum zpracování drahých kamenů, kde historie těchto dovedností sahala několik století do minulosti. Škola požívala v rámci monarchie vysokou prestiž, podmínky pro pedagogy byly velmi vstřícné, takže personální obsazení bylo na vysoké úrovni.

Škola vychovávala široký okruh posluchačů nad rámec žáků denního studia v podobě nedělního vyučování pro externisty nebo přednášek pedagogů v různých koutech českých zemí během letních prázdnin, kdy touto cestou učitelé seznamovali české brusiče a zlatníky s novinkami v oboru.

K devizám školy patřila od počátku velmi kvalitní spolupráce brusičského a klenotnického oddělení, která dala vzniknout výjimečným šperkům a klenotnickým objektům, jejichž exkluzivní výběr mohou návštěvníci turnovského Muzea Českého ráje obdivovat ve stálé expozici školní sbírky v Klenotnici. Spolupráce mezi jednotlivými odděleními nese velký potenciál i v současnosti, byť se skladba oborů od založení školy několikrát proměnila. V současnosti se vedle původního broušení drahých kamenů a zlatnictví na škole studuje také grafická a plastická rytina (od roku 1940), umělecké kovářství a zámečnictví (od roku 1954) a design litých objektů (od roku 1994), Vyšší odborná škola Turnov pak garantuje vzdělávací program zaměřený na konzervování a restaurování kovů. I v pokročilém 21. století dodnes zůstává základem studia těchto uměleckořemeslných oborů výtvarná příprava v podobě kresby a modelování, jdoucí ruku v ruce s výukou technologických postupů a znalostmi materiálů příznačných pro danou oborovou specializaci.

Muzeum Českého ráje v Turnově se SUPŠ a VOŠ dlouhodobě spolupracuje a prezentuje výsledky práce studentů i pedagogů nejen ve zmíněné muzejní Klenotnici. Začátkem letošního roku byla zpřístupněna obnovená stálá expozice školy představující úspěšné maturitní práce všech pěti zaměření za uplynulé čtvrtstoletí. V nepravidelných intervalech nabízí návštěvníkům rovněž nejpodarenější maturitní práce z posledních let, jako tomu bylo naposledy na výstavě Prsten – brož a bikiny v roce 2022. Letošní rok se v muzeu ponese mimo jiné právě v duchu oslav 140. výročí založení SUPŠ a VOŠ a odstartovala ho výstava Barevná lyrika pedagožky Evy Matyldy Jiříčkové. Volná tvorba pedagogů je nesmírně důležitou motivací pro jejich studenty, proto se další výtvarníci z pedagogického týmu budou prezentovat v cyklických obměnách v rámci letošní výstavy po celou dobu jejího trvání.

„Není v možnostech omezeného výstavního prostoru Domu 72, aby pojmul odkazy na všechny důležité momenty historie SUPŠ a VOŠ, byť by taková přehlídka byla žádoucí a záslužná. Dotkneme se tedy jen letmo, a poněkud staromilsky, éry jejich zakladatelů a nejslavnějších momentů do roku 1938, kde okusíme tehdejší atmosféru prostřednictvím historických učebních pomůcek, školních výkresů či diplomů a ocenění ze světových výstav. Výtvarníci jednotlivých oborů vybrali dále pro výstavu nejlepší maturitní práce z období 1980 až 2020, aby demonstrovali výsledky těchto oddělení a celkový vývoj školy v uplynulých dekádách, který jde zpravidla ruku v ruce s dobovým vývojem uměleckých řemesel a výtvarné kultury obecně,“ doplnila Lenka Laurynová, kurátorka výstavy.

Sekce vystavujících pedagogů střídajících se po dvojicích po dobu trvání výstavy ve dvouměsíčním intervalu pak vytvoří přechod do poslední části výstavy, která naznačí možné budoucí směry výuky i technický a výtvarný potenciál školy. V tomto prostoru slibuje expozice velmi atraktivním způsobem aktivizovat diváka, k dispozici budou exponáty využívající umělou inteligenci (AI tester) či rozšířenou realitu; projekce přinášející momenty z výuky a tablety s fotografiemi přenesou návštěvníky mezi studenty do dílen a ateliérů a zprostředkují jim jedinečnou atmosféru tohoto živého a neustále se měnícího organismu.

Střední uměleckořemeslná škola a Vyšší odborná škola v Turnově má ve své historii zapsanu řadu výjimečných úspěchů (například dvě zlaté medaile ze světové výstavy v americkém Saint Louis roku 1904, Grand Prix ze světové výstavy v Paříži v letech 1925 a 1937, zhotovení kopie

Svatováclavské koruny pro světovou výstavu v Montrealu roku 1967 a jablka a žezla v letech 1979 až 81, kopie klenotů Pražského Jezulátka pro EXPO roku 1992 v Seville), stejně jako řadu mimořádných pedagogů, kteří často představovali vůdčí osobnosti tehdejšího českého uměleckořemeslného a výtvarného prostředí. Pro něj vychovala škola řadu skvělých výtvarníků a dodnes výrazně kultivuje nejen regionální výtvarné umění napříč výtvarnými obory.

Harmonogram proměnných výstav současných pedagogů školy:

4. 4. až 6. 6. 2024 Kateřina Krausová, Juliana Höschlová

6. 6. až 1. 8. 2024 Václav Nikendey, Pavlína Končická

1. 8. až 26. 9. 2024 Lucie Laurynová, Zuzana Janevová

26. 9. až 28. 11. 2024 Ondřej Zajíc, Anna Ježková

28. 11. až 2. 2. 2025 Ondřej Šída, Pavel Hübsch

TZ: Muzeum Českého ráje